

De més drets sense deure.
De més deure sense dret.
Les drets individuals són
imprecriptibles, inalienables
i intransmissibles. La
Legislació de la Llibertat dels
peus de garantir, es comença
estatut contra ella. La Llibertat
propia acaba amb ella. La Llibertat
ajena. És llibre, després, el
individu per tot lo que no
pertany a un altre. La Llibertat
que professa la religió no es més
que la fórmula del engany ab
que's pretén perpretar la
injustícia social en lo món. Les
religions són catines
d'obres que viuen de la
català d'admetre capítols en
la terra, assegurant pague
concrets interessos al est.

LA TRAMONTANA
defensa la principal lli-
bertat més avançada, sense
concessió de cap mena. La
Tramontana es un periòdic
religios de tota la re-
ligiosa, perquè tota un
legislació de les dignitat y de-
proves per la dignitat y la
intelligència humana. La
Tramontana es política
defensa sempre el més ad-
vancat contra l' més reaccionari,
y sosté la necessitat
d' una gran reforma social
que transformi l' mode de
ser del productor, cap
reputat al capitalisme. La
Tramontana es un est
afiliat a cap partit, servint
les interessos generalis de la
llibertat sense compromissos
ni preocupacions de cap mena.

PERIÒDIC POLITIC VERMELL

La salut del poble es la suprema ley

La TRAMONTANA es lo periòdic que 's publica en idioma català més avansat en idees polítiques, religioses y d' economia social.

Lo Treball es la primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Espanya, 1 pesseta trimestre.— Extranjer, 3
Las suscripciones se pagan por adelantado

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.º: BARCELONA
Pels pagos s' admeten llibranças del Giro Mètric, lletres de feli sobre
y sellos de 15 céntims. No s' admeten llibranças especials de periòdics

PREUS DE VENTA
Número solt, 5 céntims.— 30 exemplars, 1 pes.
Surte d' illa jumatment cada divendres

MODUS VIVENDI

Pel govern espanyol anar tirant fent veure ab diplomacia son talent,

un tractat de comerç va preparant que 'ns dará benestar eternament.

LA VERGONYA POLÍTICA

De tal modo han anat rebaixant les costums les pràctiques de la política, que actualment ja pot assegurar-se que tant com denigra a un home que se li digui que no té vergonya, l'en-salza l'aplicar-li el mot de que no coneix la vergonya... política.

En la societat es solis dirge de despreciu lo qui no compleix uns paraules solemnement empenyada; donchs en política es mopeja corrent no cumplir res del que 's promet. Qui en qual-sevolga negoci ó operació industrial ó mercantil cobra en son profit lo que no es veritat en lo treball que elabora ó en la operació que efectúa, la llei lo castiga per estats i la gent lo tracta de lladre, mes si la lo mateix en un servey del Estat ó en un càrrech polítich, la cosa cambia del tot, y en lloch de criminal ó despreciable se 'l troba tan sols capatit i fins molt digne de respecte, sobre tot si fa diners, perque tenho aixis ha demostrat que se sab endender.

D' aquest convencionalisme resulta la moral política tan elástica, que be pot assegurar-se que tot lo que afecta a la cosa pública, a la governació i administració del Estat, de la provincia i del manicipi, no es més que un agregat d' immoralitats.

Desde 'l més infim porter al més alt empleat, tot se cotisa, desde 'l qui ocupa la més omnipotent gerarquia al més repugnant membre de la secretaria, tot transisan, enganyan y prostitueixen dintre sas facultats y categoria.

Personatje polítich hi ha que en sas relacions particulars, en sa carrera, en sas negocias, es un modello d' honradesa, y quan ha pogut arribar a ministre, embaixador ó diputat ha sigut lo més etich i desvergonyit pera ferse 'l sens (los dels altres millor dit) a la descarada, aglomerant en poch temps immensa fortuna a costa de tota mena d' immoralitats é indecencias. Es més; per arribar tan sols a ocupar aquestos tan privilegiats llochs, homes a totes llums honrats y decentes com a particulars no han reparat en descendir públicament a tota mena de ignominias é indecencias pera lograrlos. Tots sabem de gent que per cap diner, per exemple, voldrian tenir complicitat de cap mena en ter una passeta falsa, y que en cambi s' han gastat milers de duros ab molta honra pera burlar lo sufragi universal, falsejar documents públics y robar actas de diputat.

Que vol dir aixó? que 'l mal no está en las personas, sino en las cosas. Sig' que es un lladre, un assaltador, un irregularizador, un trapella per tots costats en política, es un home decent y honrat en tot lo demás, ja podem assegurar que la indecència y la deshonra que 'l caracterisa no més que en certs casos no son propias de ell, sino del medi en que 's troba dintre de aquell orde de cosas que li fa ter.

May, donchs, més justificat que en política lo de que als homes y guerra a las instituciones.

De la mateixa manera que la prostitució tan sola es bona pera corrompre a la joventut, la política no més es bona que pera corrompre també al que ab ella 's contacta. ¡Guerra, donchs, a la política!

Y aixis com se curan los estragos de la prostitució ab lo matrimoni ó la tranquila unió sexual baix la base del amor, aixis mateix la política té de desaparèixer pera donar lloch a la aplicació tranquila y ordenada de la economia social, de la sociologia, fundada en la base de la llibertat y la igualtat de media a la vida pera tothom, sense religions que enganyin, governs que tiranisin ni aristocracias que explotin, fugint aixis de la eterna corrupció pública ab que als talis instituciones se 's inficiona lo organisme social.

Lo defectuós més poderós contra tal paste es la illustració del poble productor, lo coneixement de sos drets, ja que sos debers los compleix de sobras, y 'l medi terapèutic més poderós per acabar ab tot aquest pudriment de la Revolució Social, que creant novas costums al

calor de novas instituciones, igualment condemnarà lo lladronicu i la deshonra en la cosa pública com en las relacions particulars, aixecant una nova moral social verdadera demunt de las runas de la immoralitat política fins avuy imperant.

Deu lo dicho popular que «la política no té entenyas»; lo que no té la política es moralitat, vergonya ni decencia.

Procurams, donchs, desterrat de prop nostre, pera no resultar per culpa d' ells immorals, desvergonyits é indecents ni nosaltres ni nostres fills.

LO PAPT Y LA DEMOCRACIA

Ab motiu de las magranyas que Lleó XIII está lent a la república francesa y de las paraulas papals estampadas en una carta a un bisbe de la nació vehina, molts republicans están que no hi venben de cap ull de contents y satisfets, donant per sentat que 'l papa ha declarat ja en sa última enciclica lo dret diví de la forma de govern republicana y de la soberania popular.

Donchs aixó que tant entusiasma a alguns partidaris del govern del poble pel poble, segons nostra manera d' entendreho tindria d' escamarlos més que altra cosa, preparantse a resistir de debó contra aquest republicanisme catòlich de última hora, que están segurs se 'l té d' entrescar com espina a la gola acabant per escanyarlos.

Es del tot ignocent creure que la Iglesia, que may ha desistit d' exercir un poder absolut més que a la força, vingui ara acceptant la idea liberal fins a proclamar lo dret diví de la democracia y de la república. Lo que fa la Iglesia avuy no es més que lo que ha fet en tot temps: contemporar ab las corrents imperants pera millor portar 'l aygua a son moli.

Domina 'l mon 'l absolutisme? La Iglesia consagra 'l origen diví de la autoritat absoluta, la dimensar del mateix Deu la personalitat que la encarna, dominantla tant com pot per la superstició, per la farsa ó per la força, y aixis ella, la Iglesia, resulta la verdaderament dominadora a la major gloria de Deu y la que verament exerceix la autoritat absoluta.

Domina en los pobles anomenats catòlics lo sistema monàrquich més ó menos liberal? Donchs la Iglesia va ja desenterrant del absolutisme, perque la Iglesia, com tota autoritat arxasalladora, no vol ser may dels que perden, sino que, pel contrari, pera millor continuar exercint sa preponderancia fins entre sos enemics, se la ocupa dels que guanyen. Y llavors consagra lo dret diví constitucional, y estableix dintre aquest sistema son domini proclamant que 'l rey ho es per la gracia de Deu y la Constitució. Tal ha fet la Iglesia catòlica fins ara, posantse sempre en situació de dominar, igualment dintre un sistema absolutista com dintre un de constitucional.

Obehint a la eterna llei del progrés, los temps han anat canviant.

Los sistemas constitucionals monàrquichs se aguantan ja per un fil, tan prim, tan fluix, que la més petita succedida política ó social amensassa soterrarlos per sempre a la tomba del passat.

Ja no es lo pervindre que es de las democracias, sino 'l present. Lo pervindre es del problema social, es de la qüestió económica. Lo present es de la democracia, del govern del poble, que fins en lo mateix cor de las monarquias s' inficiona amenassantlos de mort.

El aixó es lo que ha vist la Iglesia, y s' ha dit: «Si no 'n preparo a ver dels que guanyen antich perduda: la meua vida acabarà junt ab la vida de las monarquias; prepararem, donchs, a acceptar lo que no pot evitar, y amós, com poder, adaptantlo al medi social que impera, aurà fentse perdurable».

Aixó es lo que ha dit la Iglesia al dirigir

per boca de Lleó XIII las següents paraulas al clero francès:

«Se que ma política republicana troba a França grans resistencias entre 'l clero; pero jo las destruiré totes, perque 'l pervindre es meu y la próxima generació aplaudirà la meua obra y recullirà sos fruits.»

Y en aixó, per més que 'ns raqui, no podem per menos de confessar que 'l papa dels catòlics té rahó que li sobra. La democracia, ha dit, es inevitable, lemnos demócratas si volém seguir imperant en la conciencia, ó sino ho perdrem tot. Lo clero intransigent, que sempre ha sigut, es y será 'l més ignorant, no pot avenirse a aquesta evolució imposada per la fatalitat dels temps, y renega de son papa que busca salvarlo a pesar d' ells. ¡Qui es aquí 'l sabi, 'l esparitat, lo previsor, lo qui no te pel de tonto? Lo tolerant, lo transigent, lo qui no vol oposarse a corrents incontrastables, sino que, pel contrari, se disposa a seguirias.

Mes, aquns son los que convenen més a la democracia, a las republicas, el progrés, a la humanitat? A nostre entendre los altres, los intransigents, los intolerants, los burros, en una paraula, los absolutistas impenitents, y ho aném a probar.

La evolució de la Iglesia en sentit liberal no la fa de grat, sino per força. Las paraulas de Lleó XIII lo pervindre es de ma política republicana no vol dir sino que 'ls temps actuals ja son de la republica. De modo que 'ls republicans ó sense ella, lo que tinga de ser será, puig que si ella pogués impedirho ja faris alguns sigles que 'l mon no hauria adelantat gens ni mica. Si 'ls temps actuals son ja de la republica y de la democracia, para que, donchs, partir son poder ab la Iglesia, que sempre, per instint de conservació, té de tendir a anular lo progrés que sola pot indubar a la supressió d' autoritats divinas y humanas y dominacions de tota mena, y per consegüent a la anulació de la Iglesia?

Aquí está 'l verdader punt de vista baix lo qual tenem de mirarre tots los bons republicans la evolució del Vaticá.

La Iglesia catòlica vol agualiar la virtut de la democracia barrejantse ab ella. Als demócratas toca ara acceptar ó refusar potingas exóticas que tendeixin a rebaixar la fortaleza de sas ideas, en la seguritat de que segons fassin troberán.

Si la Iglesia 'ls brinda amor... ¡tremolin!... aquesta senyora no obra 'ls braços a ningú mes que pera dominar ó escanyarlo en ella.

En tant lo progrés anirà fent per aixó sa eterna via fassin lo que vulguin la democracia y la Iglesia, puig si ellas arribessen a establir son antinatural matrimoni, no faltaria qui demanaria 'l divorci, y menos qui aixequés infranquejable barrera entre la teocracia y la llibertat.

Sent Pere de Ribas 6 Juny de 1902.

Molt Sr. meu: Vale a posar en coneixement de vosté que a present en aquest poble ab motiu de lo compare de las figas de la Maria. Es lo cas que tenim aquí un tal Federico, catalunya-pedra que fa las figas de vic... del de la parvoquia, que quita los negocs li van mal fins demanar a la categoria de hoteler, tant en aixis, que en lo citat dia, carregat de debtes perque lo té y millor de las figas no conseguen a enganyar lo cor y sola al lo ranas que algun que passen del temps, no pogut sentir que un any de vuy son, dit del temps, digmon, a través las figas de dit remat, pero los atorgem tot per dret, se tira sobre dit any propinantli un regalito de cope de puny en dues edicions, deixantlo tan mal parat que ni bolognesa podia.

Aliber aixó nos pare acudil lo lloch ab lo musero ha bany realitat tal sentirse para demanar una llibre convenciona, caldrant d' aquesta venenosa certifica perque un numerós grupo d' homes que hasta en aquell moment havia contemplat impassible com aquell salvatge str-pellava a aquella tendra criatura, no permeté que son pare busque la recproca, pueto

Los reys de Dinamarca han celebrat lo cinquantenari de son casament.

Diuhem que abans de tenir aquest ofici ell era un treballador que donava lliçons de dibuix i ella feya l' menja i còsta com dona de sa casa.

Suposo que cap treballador del mon li hauria canviat de situació.

Fins los primers pantalons que portà son fill, lo actual rey de Grecia, los costà sa mare veintill y a la llem d' un quinquèntes esperava à son espòse que arribés del treball.

¡Pobre familia y qué desgraciada!.

Y sortí tenien de las noyas que treballant ajudavan à sos pares... fent uns bons requisidets...

Vamós, com los treballadors de debó; sois que tant los requisits com lo seu modo d' estar nosaltres ho surrimos per lujo.

Y ella de lujo no 'n gstaván.

Y ara que parlem de la nissaga de reys: ha visitat San Sebastián lo soberà de Suecia y Noruega, Oscar II.

Al saber que hi havia corrida de toros, y à fi de aprofitar las pocas horas de sa estada en aquell punt per instruirse à lo espanyol, se n' hi anà à peu; pero abans d' entrar comprà taronjas, va fer arreglar los ricots que per allí hi havia, y las tirà fentlas rodar per terra, jugant d' aquesta manera un rato ab ells.

Després encara va tirarlos diners.

La llàstima fou que 'ls descontentos, no poguent arregar res, li feren una xiudada; pero ningú en feu cas, per tractarse no més que de canalla.

A Espanya moltes vegades no sabem recompensar los bons serveys que 'ns prestan certa personalitat.

Nostre darrer sòmet de Venècia de la setmana passada sobre'l casino *Circol Nacional* del carrer de Provença produhí tal panic entre 'ls directores d'aquell *garcio de nobles* y tal dolor de cor en los acreedors d'aquell *altar del tarugó*, que durant los set dies transcurrids desde la publicació de dit sòmet se n' ha anat al cel en cos y anima aquella societat recrea... ¡Itali si se sens abandonar ni un moment son sistema de no pagar à ningú.

Alguns ex-socios nos han vingut à veure, fentnos constar que toren enganyats al ingressar en aquella corporació, y que tan ella com un individu de la Junta, lo Sr. Pone y Sans, se posaren de part dels obrers à qui no 's pagava, havent dit sentyor satisfet de sa butxaca particular una sétima part de tots los deutes à la dependència, puig que fet eran los individus de la Junta, tocantli per tal concepte uns 32 duros, y varios altres individus feren donatius en objectes pera rifar y pagar ab son producte als dependents, que encara no han cobrat.

Del joeh allí establert foren també víctimas alguns socios de bona fe, y entre ells se 'ns cita un redactor de *El Noticiero*.

No podrian passar per nostra redacció los excelentissims senyors D. Angel Ordoñez, president, y D. Anton Manóvens, vicepresidente, y 'la enterariam del estat en que estan y de lo que 's deu als obrers à qui no han pagat sos treballs realitzats en la societat nobilitatissima que presidian.

Dibem que passin per casa, perque com la corporació ja s' ha evaporat, no saben los perjudicats abont trobarlos.

Y continúan alguns d' ells ab ganas de cobrar-se 'ls deutes...

O d' inflarlos los morros allí los trobin.

A Can Feliu de Guixols ha nascut y sigut inscrit al registre civil sense la humitat catòlica al catellun un fill de nostre company J. Salgas, ab los noms de Adelmiró y Apolo.

Ab la casi seguretad de que ab ell trobarà la classe obrera un nou adalid y ferm defensor de las ideas que deuben regenerarla del jou en que la tenen sotmesa pilletes explotadors de tots mitjans, desitjem al tindre rebrot tota mena de prosperitat, y reventat quedí, mala negrada fassi, un llampló lo corsequi y Deu se l' emporti, à qui siga 'l primer que pensi en explotarlo.

Lo Centre d' Obrers Paletas y Fusters de Sant Martí, instalat en lo carrer de Sant Joan de Malta, núm. 12, dissapte donarà una vetllada recreativa y de propaganda en son local social.

¡ALSA SALERO!

Trobant en lo ball, Pilar, à treure't jo valg vent y al moment vas contestar que no podies ballar per un motiu molt menqui.

Es lo cas que sent dinda vas anar à conhortar y à prendre després l' alçada, y celà clar, tota repantada tenias lo comandament.

No temis, valg dirte jo, ballen sempre trau, Pilar, ballen, ballen sense pè.

Lo coro del Centre republicà de Caldas de Montebuy ha anat aquestes festes de Pasqua à Sant Mús, y vaja, ni per broma pot anar que una colla d' antillanuts com los d' aquella villa vagin à fer moti-gangas en lo que no creuben, perque sos enemichs després los farán servir de lastre pera cantar ciatells moltsuts.

Per cert que al anar à cala missa à donar expressions al sant, no pogueren molta dels calde-rius aguantarse 'l riure de veure còm se feya la adoració: la imatge portava una goiga plantada al drastero, se pujavan una eaglona al indret de las darrerries del sant, y 'ls devots li posavan lo dit gros als goigs y luego se devoyan.

Pero vingum aquí, senyor fiscal: ¿negarà que això no mée se presta à la broma ab las cosas que se n' dihen sagradas? ¡Donchs per qué se 'ns té de perseguir si n' deduhim las conseqüencias! No es això demostrar que 'l catolicisme....

Eyl ja callo, ja callo.

Pero consti, y d' això sí que no me n' puch estar, que es molt burro allò de colcar los goigs al cul de Sans Mús y terhi posar lo dit als devots pera senyarse.

Lo rector de Falset ha posat à ratlla la competencia religiosa.

Veyent que celebrantse l' mes de Maria à la vegada en la seva parroquia y en lo convent de las monjetas ell no feya prou entrada, se las ha arregladas fent plegar aquestas funcions al altre establiment, y aixís à casa seva ha pogut aumentar la concurrencia.

No sabem si ab això Maria Santissima hi haurá perdut; pero lo que sí creu lo rector es que ell hi ha guanyat.

Y lo primer es lo primer.

Un fratot més vell y fleig que 'l fer de cos va enfilar-se l' altre dia al cubell dels diabarats piadosos de Vilasar de Dalt y va dir que 's recordava molt be del any 35, en que ell mateix va tenir de dis'fressarse pera poder tujir cap à Fransa, perseguit pels liberals, als que insultà de maia manera.

Ditxosos aquells temps, y sobre tot, gloria à aquells liberals...

Que al cap y al fi no feyan més que perseguir als que anavan dis'fressats, segons confessió propia, quan se vestian com las personas.

¡Pero qué redimontri tenen certs ensotnats ab sas eternas ganas de saca'far à las criaturas!

Lo rector de Parets del Vallés, prenent per pretext que uns noys apredregavan al campanar (¡pobret, li deurian fer molt mall) agatà la alguns dias à un pobre ignocent pera desfogar sa rabia, y à cops de vit-de-bou me 'l va acompanyar fins à casa seva.

Sort va tenir lo sarrió negre de que allí no hi va trobar al pare de la criatura y que la mare estava malalta, que sino potser que se n' hauria fet l'estella, sobrotos si li troba al pare.

Es molt aquesta afició que tenen à destarotar criaturas! Aixís compleixen lo precepte de Jesus deixeu venir los nens à mi!

¿O creuben acàs que Jesús se 'ls volia acostar pera pegarlos?

No se qué será, pero 'l que sí puch assegurar es que 'l rector de Parets diu que fa oposicions pera sortir del poble, y que estarà molt content quan pugan anarse.

Pero encara n' estarán molt més sos actuals teligresos.

Al rector de Prat del Llobregat se li ha entravesat al coll una quarteta del coro *Las Huelgas* d'en Durán, perque en sustancia diu que 'l clero's defensa desde 'l cubell, es lo que no pot negarse que es una veritat com un temple, y empimpat per tal paraula ha cridat al mestre del coro, que à la vegada ho se de la capella de cala missa, y li ha dit que ó suprimeix ó canbia allò del cubell, à 'l despetxa de fer las feynas de dirigir los serveys d' iglesia.

Pero vingum aquí, senyor rector: ¿li permet la seva doctrina perjudicar al próxim pera cantar una veritat que ell ni tan sols la ha escrit?

Vaja, que la caritat evangélica de molts ensotnats pot embolicarse ab una fulla de pi.

Y no hi ha temor de que 's torci la fulla ni quedí desembolicada la caritat.

Lo rector de Prats del Rey vol dominar en lo seu poble tant en las animas com en los cosos, igual que sí allí fos al Africa y ell lo cacique absolut.

No 'n té prou que quan li quedan à deure una feyna luego no 'n volter d' altres, tant en erro, bateig ó matrimoni, si no li pagan la primera, sino que també vol obligar à tothom à anar à confessar, so pena de deixarlo à las capes si algún dia 'li necessita per alguna altra cosa.

Y tant es son esperit de domini, que aquest mateix mes de Maig, sens anar més lluny, en aquelles funcions religioses que'n diuben del mes de Maria, s' ha enfiat al cubell y s' ha descafellat de tal modo contra tot lo poble, que feya esparrifar à uns y riure à altres de sentirlo.

Comensá per empredrelas furiosament contra uns bombos que anavan tocant una jovent del poble, com si això fos cap mall que valgués la pena d' ésser tractat per delegació del Esperit Sant, segons cantan.

Pero lo dels bombos de pell de bestia y de tusta, feu lo de menos.

Lo pitjor fou que s' ocupá d' altre classe de bombos, sobre si las noyas feyan això ó allò, si no estavan aixís ó aixás, si van aquí ó allí, y que de tot això 'ls no podrian resultar bombos que sí no mées anessin à casa d' ell y s'occupessin ab cosa que ell los diria no hi hauria cap por, y per aquí se las enfiá aconsellant als pares que li fessin anar las noyas à casa, que ell se cuydaria de convertir-las, y excomunicant ja a priori als pares que tal cosa no permetessin.

¡Y digali tonto al rector de Prats de Rey!

Me diuhem que 'l Nen xich de Manresa, burot negre de Copons, es un home molt aprofitat.

¡Vaya un cas! Tots los homes que portan fandi-lles ho son.

Perque es molt de broma entre donas, va à Montserrat ab certa companyia, y 's tanca à la iglesia, y regala plech de puros... be, ¡això qué hi fa! qualsevol al seu puesto faria 'l mateix, sent guapa la feligresa y un taló lo marit.

GEROOL-FRCH,
KIT M
0 0 0
I NO XÓ NO EL
FA V I I E
B R E Y N
0 0 0
ENFANTA-BOLITS

LOGOGRIPO NUMERIC
1 2 3 4 5 6 7 8 Poble catalá.
1 8 5 7 4 3 8 Ciutat francesa.
1 2 5 4 5 8 Carrer de Barcelona.
7 2 5 5 8 En las plazias.
3 4 5 7 Poble catalá.
3 4 3 Animal.
1 8 Part del cos.
7 CONSERVA.

SOLUCIONS
À LAS CABORRIAS DEL NÚMERO DARRER
Ters de stiahes.—Arboga, Beguda, Cadaqués.
Pujol y Solé Impresors, Tallers. G.

La Mujer en el Cristianismo

per Cristóbal Litrán
con el prólogo
La Mujer ante la Ciencia
per Odón de Buen

Forma un elegante libro de 96 páginas con bonita cubierta de color, conteniendo y comentando las más notables y sabrosas barbaridades con que los padres de la iglesia han villipendiado à la Mujer.

Precio 2 reales.— Encuadernado en tela, 1 peseta.

— Véndese en Barcelona en los kioscos de la Rambla y toers en casa de los correspondientes de *La Tramontana*.